

ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО СЕМІНАРУ КАФЕДРИ ПСИХОЛОГІЇ №6

від 10 лютого 2025 року

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Доповідь професора кафедри Партико Т.Б. на тему «Емоційні чинники психологічного добробуту в осіб ранньої дорослості у час війни».

ХІД МЕТОДОЛОГІЧНОГО СЕМІНАРУ:

Доповідає: Партико Т.Б.

В основу роботи покладено припущення про те, що у ранній дорослості емоційний інтелект є чинником психологічного добробуту людини. Для діагностики емоційного інтелекту використана методика Емін Д. Люсіна, психологічного добробуту – методика К. Ріфф. Учасниками дослідження були 123 цивільні особи віком від 21 до 40 років (середній вік становив 26,8 років), 110 жінок та 13 чоловіків. Опитування проводилось з березня 2023 року до жовтня 2024 року. Усі досліджувані проживали в Україні, знаходились у відносно безпечному місці і мали вищу освіту; 39% за сімейним станом заміжні/одружені, 61% – ні; 20% мали від 1 до 3 дітей, 80% – не мали дітей; 80% – працевлаштовані, 20% – ні.

Поділ учасників дослідження на підгрупи з різною суб'єктивною оцінкою психологічного добробуту проводився на основі кластерного аналізу таких шкал: позитивні стосунки з іншими, автономія, управління навколишнім середовищем, особистісне зростання, цілі життя, самоприйняття та загальний показник добробуту (методика К. Ріфф). Виділено два кластери. Коректність класифікації для першого кластеру становить 100% (73% досліджуваних), для другого – 84,85% (27% досліджуваних). Для присвоєння кластерам назви проведено порівняльний аналіз показників психологічного добробуту обох виокремлених груп. У зв'язку з тим, що перевірка шкал на нормальність розподілу даних показала, що усі шкали методики психологічного добробуту відхиляються від нормального розподілу, порівняння проводилось за допомогою методу непараметричної статистики. Виявлена статистично значуща різниця між усіма шкалами, що дало можливість першому кластеру присвоїти назву "Особи, більше задоволені психологічним добробутом", другому – "Особи, менше задоволені психологічним добробутом".

Для перевірки припущення використано регресійний аналіз для кожного кластеру окремо. Залежними змінними були усі показники психологічного добробуту; незалежними змінними – такі маркери емоційного інтелекту: розуміння своїх емоцій, управління своїми емоціями, контроль експресії, розуміння чужих емоцій, управління чужими емоціями. Через низькі показники коефіцієнту множинної детермінації R^2 (для першого кластеру – в діапазоні від 0,08 до 0,29, для другого – від 0,04 до 0,23) впливу емоційного інтелекту на психологічний добробут не виявлено. Відповідно, наше припущення не підтвердилось.

Проте виявилось, що в більш задоволених психологічним добробутом осіб розуміння своїх емоцій зростає при умові, якщо вони відчувають себе незалежними та здатними протистояти соціальному тиску ($r=0,449$), ефективно використовують різноманітні життєві обставини ($r=0,212$), мають цілі у житті і осмислюють сьогодення ($r=0,221$), підтримують позитивне ставлення до себе ($r=0,221$). Управляти своїми емоціями легше вдається більш автономним особам ($r=0,327$), які вважають, що здатні контролювати події, що відбуваються навколо ($r=0,375$) і які позитивно ставляться до себе ($r=0,281$). Контроль експресії не корелює з жодним з показників психологічного добробуту для цієї групи. Особи, які менше задоволені своїм психологічним добробутом, краще розуміють свої емоції при умові відчуття своєї незалежності ($r=0,439$) і якщо вони не є працевлаштовані ($r=-0,389$). Управляти своїми

емоціями, так само, як і в першій групі, легше вдається тим, хто відчуває себе автономним і може регулювати власну поведінку ($r=0,362$), а експресію емоцій краще контролюють ті, хто не схильний до саморозвитку та особистісного зростання ($r=-0,401$).